Redacţiunea Administraţiunea Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!

Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolfŭ Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henric Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg; în Budapesta: A. V. Goldberger Anton Mezei Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIV.

„Gazeta" ese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., Pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 268. Braşovŭ, Mercurĭ, 4 (16) Decemvre. 1891.

Braşovŭ, 3 Decemvre st. v.

Foile din Cluşiu ne spunŭ, că alaltăerĭ a fostŭ mare adunare acolo. S'au adunatŭ „nemulţumiţiĭ din Ardealŭ".

Sĕ nu credeţĭ însĕ, că e vorba de cei în adevĕrŭ nemulţumiţi, carĭ facŭ partea cea mai mare a poporaţiunei Ardealului, aprópe douĕ milióne; nu, „nemulţumiţii", despre carĭ ne vorbescŭ foile cluşiene, suntŭ numai o fracţiune din minoritatea maghiară a Ardealului, carĭ nu suntŭ mulţumiţĭ cu cei dela putere şi cu mamelucii lorŭ de aicĭ, fiindcă dorescŭ nespusŭ de a ajunge ei înşişĭ la saculŭ cu grăunţele.

Omulŭ lorŭ este contele Apponyi. Acestŭ ambiţiosŭ şefŭ de oposiţiune face cele mai marĭ încordărĭ spre a ajunge la putere. De aceea a venitŭ acum şi în Ardealŭ, ca sĕ-şĭ câştige noi aderenţĭ, pe carĭ, se înţelege, îi póte afla numai între Ungurii „nemulţumiţĭ" de aicĭ.

Cetitorilorŭ noştri li suntŭ bine cunoscute apucăturile şovinistului conte maghiarŭ. Ca sĕ câştige pe Ungurii ardelenĭ, elŭ le spune înainte de tóte, că suntŭ peste mĕsură ameninţaţĭ de cătră inimicii maghiarismului (adecă Românii) şi că guvernulŭ nu face nimicŭ spre apĕrarea lorŭ. Astfelŭ aḑisŭ Apponyi în discursulŭ sĕu, că Ardealulŭ este turnulŭ ameninţatŭ, în care comandantulŭ fortăreţei trebue sĕ pună o pază îndoită. Acésta asemĕnare a şi fostŭ primită cu aplause sgomotóse şi îndelungate.

De 25 de anĭ încóce Ungurii din Ardélŭ mereu ţipă şi strigă că suntŭ ameninţaţĭ. De câte orĭ vreau sĕ stórcă vre-unŭ favorŭ dela guvernŭ, ei începŭ a se văeta, că elementulŭ românŭ stă sĕ-i înghiţă, ba chiar că şi Saşii, cei blăjinĭ, şi hiper-concilianţĭ le sapă pe nevĕḑute mormêntulŭ.

Cu câtŭ mai multŭ nu trebue sĕ strige nemulţumiţii lui Apponyi, că maghiarisarea din Ardélŭ e ameninţată, acuma când voescŭ chiar a rĕsturna guvernulŭ, pentru ca sĕ pótă veni la putere „naţionalulŭ" conte.

Şi pentru ca sĕ arate câtŭ de mare este primejdia, Apponyi în vorbirea sa susţine chiar şi neadevĕrurĭ din cele mai grosolane, precum este afirmarea, că foile ultraiştilorŭ naţionalĭ se linguşescŭ pe lângă guvernŭ.

Dér puţinŭ importă décă suntŭ esacte orĭ nu afirmările; ajunge, că ele parŭ probabile şi admisibile înaintea publicului maghiarŭ ardeleanŭ, şi că astfelŭ d-lŭ Apponyi se apropiă de ţinta sa, care este de a cuceri pe Maghiarii din Ardélŭ pentru politica sa.

Étă de esemplu prin ce felŭ de apostrofărĭ a seceratŭ Apponyi aplausele nesfîrşite ale ascultătorilorŭ sĕi „nemulţămiţĭ". Elŭ, adresându-se Ungurilorŭ ardelenĭ, ḑise între altele:

„Vĕ întrebŭ, óre ce s'ar alege de D-Vóstră, décă vre-odată s'ar realisa ideia dacoromână; închipuiţi-vĕ sórtea emigraţilorŭ Românĭ, ca sĕ sciţĭ, ce sórte v'ar aştepta. Vĕ întrebŭ, ce s'ar alege din D-Vóstră, décă cu ajutorulŭ panslavismului, ei (Românii) şi-ar realisa vre-odatŭ visurile. Ore acestŭ poporŭ relativŭ micŭ (Ungurii) nu s'ar destrăma şi nu s'ar nimici fiind sfărîmatŭ prin îmbrăţişarea panslavismului, dela miaḑănópte, apusŭ şi rĕsăritŭ?"....

Apponyi cunósce bine părţile vulnerabile ale conaţionalilorŭ sĕi din Ardealŭ şi de aceea le zugrăvesce fantoma daco-română şi panslavistă. E vorba ca oposiţia maghiară sĕ câştige în Ardealŭ celŭ puţinŭ 20 de mandate, de aceea trebue sĕ se întrebuinţeze colorile cele mai aspre, ca sĕ escite şi mai multŭ fanatismulŭ Maghiarilorŭ ardelenĭ.

Se póte prevedé dér, că lupta electorală între partidele ungurescĭ va fi crâncenă şi desperată. Trista situaţiune se caracteriséză prin faptulŭ, că érăşĭ naţionalităţile vorŭ trebui sĕ plătéscă socotéla, căcĭ partidele maghiare emuléză în a-şĭ câştiga simpatiile masselorŭ, prin aceea, că se arată una mai mare duşmană a naţionalităţilorŭ decâtŭ cealaltă. Acésta va merge însĕ numai până la o vreme, căcĭ nu póte dăinui multŭ o asemenea stare de lucrurĭ nefiréscă şi nebună.

Politica bisericéscă a Franciei.

In şedinţa dela 11 Decemvre a camerei francese venindŭ vorba şi de politica bisericéscă, s'au întêmplatŭ scene furtunóse. Preşedintele camerei, Floquet, şi-a permisŭ a face observarea, că *Papa Piu IX încă a fostŭ francmasonŭ.* Observarea acésta a produsŭ mare consternaţiă şi sânge rĕu în rêndurile clericalilorŭ. Ei săriră din locurile lorŭ şi năvălindŭ cătră tribună începură sĕ insulte pe preşedintele. Dintre toţĭ Cassagnac a ironisatŭ mai simţitorŭ pe preşedintele. In mijloculŭ marelui sgomotŭ Floquet n'a pututŭ sĕ mai ajungă la cuvêntŭ, a declaratŭ însĕ, că îşĭ va cere satisfacţiă afară de cameră.

Totŭ în şedinţa dela 11 Decemvre Hubbard a interpelatŭ pe guvernŭ asupra atitudinei clerului, cerêndŭ sĕ se facă disposiţiunile necesare privitorŭ la *separarea bisericei de statŭ.* Ministrulŭ Fallières rĕspunḑêndŭ interpelaţiei, a apĕratŭ pe episcopulŭ de Bordeaux, declarându-se totodată în contra separărei bisericei de statŭ şi a mai ḑisŭ, că guvernulŭ va presenta câtŭ mai curêndŭ unŭ proiectŭ de lege, pe care nime nu trebue sĕ-lŭ considere ca o pregătire a separărei bisericei de cătră statŭ.

In şedinţa dela 12 Decemvre, deputatulŭ *Turrel* a cerutŭ urgitarea unei legĭ în contra clerului, ér *Pechon* şi-a esprimatŭ dorinţa separărei bisericei de cătră statŭ. Luândŭ apoi cuvêntulŭ ministrulŭ preşedinte, *Freycinet*, a declaratŭ, că nicĭ odată nu va suferi, ca clerulŭ sĕ se subtragă legilorŭ. Din situaţia acésta trebue sĕ scăpămŭ, ḑise ministrulŭ, dér guvernulŭ nu-şĭ insusesce de a sa ideiă despărţirea bisericei de statŭ. In Ianuarie guvernulŭ va presenta unŭ proiectŭ de lege despre regularea reuniunilorŭ fără de-a avé specialŭ înaintea ochilorŭ pe clerŭ. Clerulŭ trebue avertisatŭ, unŭ astfelŭ de avertismentŭ va fi votulŭ parlamentului. Nicĭ unulŭ din aceia, carĭ suntŭ aderenţii supremaţiei statului, nu va voi sĕ slăbéscă posiţiunea cabinetului.

Episcopulŭ *Freppel* rĕspunḑêndŭ ḑise, că se îndoesce, că episcopii au o atitudine ostilă faţă cu republica. Elŭ apoi făcŭ atentă camera la toleranţa cu care se pórtă cei din Austria faţă de activitatea politică a clerului.

Venindŭ rêndulŭ la votare propunerea lui Hubbard a fostŭ respinsă cu cu 346 contra 181 voturĭ.

Disolvarea Camerei ungare.

Amŭ împărtăşitŭ în numĕrulŭ de ierĭ scirea caracteristică, ce circulă în pressă, că guvernulŭ are de gândŭ sĕ disólve camera la începutulŭ lui Ianuarie viitorŭ şi sĕ propună nouĕle alegerĭ de deputaţĭ dietalĭ cam pe la mijloculŭ lui Martie.

Scirea acésta, caracteristică aevea, ne dă sĕ înţelegemŭ, că d-lŭ Szapary, temêndu-şĭ pielea, voesce sĕ se foloséscă érăşĭ de o stratagemă cam neparlamentară, dér în cele din urmă totuşĭ esecutabilă.

Mişcările electorale, ce se sĕvêrşescŭ în tóte punctele ţĕrei din partea partidelorŭ, carĭ combatŭ guvernulŭ, se vede tréba, că-lŭ punŭ pe gândurĭ pe d-nulŭ Szapary. In locŭ însĕ de a întra şi elŭ în luptă pe faţă îşĭ ia refugiulŭ la o nouĕ apucătură, care face cam rea im-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

M. Kogălniceanu.

Autobiografiă.

Introducerea discursului rostită de ilustrulŭ bărbatŭ la jubileulŭ Academiei Române în 1 (13) Aprilie 1891.

Sire! Prea graţiósă Dómnă şi Regină! Alteţă Regală! Dómelorŭ şi Domnilorŭ!

Colegii mei mi-au încredinţatŭ misiunea de a lua şi eu cuvêntulŭ în acéstă mare şi frumósă ḑi, în care serbămŭ jubileulŭ de 25 de anĭ alŭ fundărei Academiei Române. Acéstă onóre o datorescŭ vêrstei mele înaintate.

In adevĕrŭ, cu escepţiunea venerabililorŭ noştri colegĭ d-nii N. Kretzulescu şi G. Bariţiu, eu suntŭ, dintre toţĭ ceialalţĭ academicianĭ celŭ mai în vêrstă. Şi décă ar fi esactŭ anulŭ nascerei mele ce mi-lŭ dau nu numai biografii străinĭ, dér şi literatorii românĭ, carĭ au binevoitŭ a se ocupa cu scrierea vieţii mele, eu aş fi mai înaintatŭ în bĕtrâneţe, decâtŭ chiar nestorii mai susŭ numiţĭ ai Academiei Române. După lexiconulŭ de conversaţiune, alŭ lui Meyer (Meyer's Konversations Lexicon) eu aş fi născutŭ la 1806; şi numai de multŭ decâtŭ suntŭ câteva sĕptĕmânĭ, „România literară" mi-a datŭ acéstă vêrstă; astfelŭ aşĭ numĕra 85 de tómne, n'am pretenţiunea de a ḑice primăverĭ. Sĕ-mĭ fiă permisŭ a rectifica acéstă dată. Eu sunt născutŭ în Iaşĭ la 6 Septemvre 1817, după cum resultă din însemnarea originală scrisă de tatălŭ meu în ceaslovulŭ nascerilorŭ şi morţilor familiei Kogălniceanu, o carte care, suntŭ încă câţĭva anĭ, ca unŭ adevĕratŭ registru al stării civile, se obicĭnuia a păstra din tată în fiu mai în tóte familiile nóstre.

Tatălŭ meu a fostŭ vorniculŭ Ilie Kogălniceanu, maica mea Catinca, născută Stavilla, era coborîtóre dintr'o familiă genovesă stabilită de secole în vechia colonia genovesă Cetatea-Albă (Akerman), de unde apoi s'a rĕspânditŭ în tótă Basarabia, unde şi astăḑĭ suntŭ mulţĭ proprietarĭ purtândŭ numele de Stavilla.

Esprimându-mi-se dorinţa ca, cu ocasiunea acestei ḑile ceremoniale, sĕ citezŭ câteva fapte din istoria contemporană, petrecute sub ochii mei, orĭ sĕvêrşite cu miculŭ meu concursŭ, Maiestăţile Vóstre sĕ binevoiéscă graţiosŭ a-mĭ învoi de a precedă lucrarea mea cu câteva cuvinte, carĭ se rapórtă la ḑilele tinereţelorŭ mele.

Bĕtrânii iubescŭ a povesti despre cele întêmplate în juneţa lorŭ; şi eu nu potŭ rĕmâné străinŭ de acéstă slăbiciune a vêrstei mele.

Naşulŭ meu, adecă acela care m'a luminatŭ cu sfântulŭ botezŭ, întrebuinţezŭ stilulŭ bĕtrânescŭ, a fostŭ Domniţa Marghióla Calimach, soţia logofĕtului Grigorie Sturdza, tatălŭ rĕposatului Mihailŭ Sturdza, fostulŭ Domnŭ alŭ Moldovei. Domniţa Marghióla iubia fórte pe maică-mea, care, ca copilă tînĕră, a fostŭ rĕmasă orfană de tată şi de mamă şi încredinţată epitropiei logofĕtului Grigorie Sturdza, — bunulŭ meu despre mamă medelnicerulŭ Stavila avêndŭ moşia sa vecină cu moşiile din Basarabia ale familiei Sturdzeşcĭ, astăḑĭ proprietăţĭ ale princesei Maria Gorciakoff, fiica fostului Domnŭ alŭ Moldovei. Domniţa Maria Calimach vorbia numai grecesce; ea mĕ iubia multŭ de micŭ copilŭ, şi când mĕ luă în braţe, ea îmĭ esprimă dragostea intr'a mĕ desmerdă cu bătaie de pălmiţe până când leşinamŭ de plânsŭ, şi întovărăşite aceste cu tóte numirile desmierdătóre grecescĭ ce se întrebuinţéză la copii.

La sĕvêrşirea ei din viéţă, Domniţa Marghióla mĕ recomandă iubirei şi îngrijirei fiului sĕu Mihailŭ Sturdza, carele deja în tinereţe luase primulŭ locŭ între cei mai învĕţaţĭ şi talentaţĭ boerĭ tinerĭ ai Moldovei. Acestei misiunĭ lăsate cu limba de mórte Mihailŭ Sturdza, ajunsŭ Domnŭ alŭ Moldovei în 1834, în acelaşĭ anŭ, împreună cu fiii sĕi Dimitrie şi Grigorie, m'a trimisŭ la învĕţătură în Francia şi anume la Lunéville, unde furĕmŭ încredinţaţĭ îngrijirei abatelui Lhommé, preotŭ catolicŭ, carele, din causa marei revoluţiunĭ francese, ca mulţĭ alţĭ emigraţĭ francesĭ, se refugiase în Principatele române. Abatele Lhommé, retrasŭ în Iaşĭ, a fostŭ dirijatŭ educaţiunea şi instrucţiunea tînĕrului Mihailŭ Sturdza, şi dér acesta ajunsŭ Domnŭ nu putea sĕ încredinţeze crescerea şi îngrijirea copiilorŭ sĕi şi a mea decâtŭ aceluia care făcuse din elŭ celŭ mai învĕţatŭ boerŭ de pe timpurile lui. Noi găsirămŭ pe abatele Lhommé, deşi octogenarŭ, încă în plină vigóre şi profesorŭ de retorică, de limba şi literatura latină la colegiulŭ din Lunéville, colegiu comunalŭ, care se bucură

presiă în opinia publică și turbură rĕu sângele dușmanilorŭ săi de mórte.

Soirea cu disolvarea camerei se dice, că va veni la ordinea dilei și mai lămurită în sĕptĕmâna acésta, ba că guvernulŭ va și propune monarchului disolvarea pe care déca o va aproba, dieta va fi disolvată în curêndŭ.

Organele de publicitate ale „independenților“ suntŭ supĕrate focŭ pe guvernŭ din pricina acésta, apostrofându-lŭ în modulŭ celŭ mai necruțătorŭ. Ele susținŭ, că Szapary numai de aceea voesce sĕ se facă alegerile în Martie, pentru că atuncĭ timpulŭ e rĕu, căile și drumurile suntŭ desfundate și prin urmare mulțĭ dintre alegĕtorĭ potŭ sĕ fiă împiedecațĭ. Guvernulŭ însĕ, avêndŭ la îndemână „fondurile de disposițiune“ póte sĕ cumpere cu banĭ mulțimĭ de voturĭ, pe când oposiționalii, nedispunêndŭ de sume atâtŭ de marĭ, vorŭ suferi pierderĭ icĭ colo, fiind-că ómenii nu vorŭ face drumurĭ rele și grele de géba.

Se înșélă însĕ guvernulŭ, dicŭ organele oposiționale, se înșélă amarŭ, pentru-că „consciința de dreptŭ e cu multŭ mai desvoltată în masele de alegĕtorĭ, decâtŭ, ca sĕ nu useze de unŭ dreptŭ constituționalŭ de cea mai mare valóre“, chiar și cu risculŭ de a fi bătute de plóie și vêntŭ.

„Egyetertés“ de pildă, crede, că foculŭ convingerii va împintena la fapte pe cetățenii doritorĭ de independență din Ungaria și că vorŭ contrasta la orĭ ce machinațiunĭ și atentate, ce amenință întréga „națiune.“ Strigă decĭ kossuthistulŭ, că décă guvernulŭ întru adevĕrŭ voesce sĕ-șĭ esecute planulŭ, atuncĭ sĕ rĕsune în lungulŭ și latulŭ țĕrii protestările energice ale cetățenilorŭ; căcĭ dóră nu va suferi „națiunea“ sĕ i-se batjocurescă drepturile și prin forță sĕ se împiedece espresiunea convingerii cetățenilorŭ. Iĭ îndémnă decĭ sĕ facă tóte preparativele de lipsă pentru marea luptă; sĕ se organiseze în rêndurĭ tarĭ și neînfrânte, ér bărbații „conducĕtorĭ“ sĕ lumineze pe cetățenĭ la timpulŭ sĕu privitorŭ la drepturile și dorințele, ce le au. Numai astfelŭ se va mântui „patria maghiară!“

Étă unŭ strigătŭ de disperare, încă de pe acum, când abia amŭ întratŭ în sesonulŭ mișcărilorŭ electorale. Înțelegemŭ dér, de ce și contele Apponyi se grăbesce așa de tare cu a doua cruciadă a sa în Ardélŭ.

Vomŭ vedé resultatele acestorŭ febrile mișcărĭ acușĭ, când va curge holirca și papricașulŭ între votanțĭ, carĭ mare parte n'au nicĭ consciența dreptului, nicĭ a datoriei lăsându-se a fi corupțĭ de către agenții guvernamentalĭ, séu oposiționalĭ.

SCIRILE DILEI.

— 3 (15) Decemvre.

Scire personală. D-lŭ Dr. *Aurel Mureșianu*, după o absență de mai multe dile din Brașovŭ, s'a reîntorsŭ astădĭ.

***

Mișcarea de maghiarisare. Comitetulŭ reuniunei de maghiarisare „Magyar Egyesület“ a luatŭ dilele acestea o hotărîre, în urma căreia se vorŭ forma reuniunĭ filiale și comitete în tóte cercurile capitalei unguresci.

***

Difterita în Hodmezővásárhely pustiesce grozavŭ între copii. Cu sutele se pregătescŭ sicriele, carĭ ducŭ cu ele în gropă odraslele familiilorŭ celorŭ mai de frunte din orașŭ. Se dice, că poporațiunea de-acolo e grozavŭ de deprimată din causa acésta. Suntŭ strade întregĭ unde nu mai poțĭ vedé nicĭ unŭ copilŭ, căcĭ pe toțĭ i-a omorîtŭ infiorătórea bólă, care ține aprópe de unŭ anŭ.

***

Ultima dorință a lui Don Pedro. In cele rĕmase după mórtea ex-împĕratului Brasiliei, ginerele sĕu a aflat unŭ mic pachet pe care desfăcêndu-lŭ a vĕdut câțiva pumnĭ de țerînă și o epistolă de următorulŭ cuprinsŭ: „Țerîna acésta e din patria mea și doresoŭ, că décă mĕ va ajunge mórtea departe de patriă, sĕ-mĭ presărațĭ acéstă țerînă pe sicriu-mĭ“. Dorința decedatului a fostŭ împlinită. Aceĭ câți-va pumnĭ de țerînă n'au fostŭ chiar presărațĭ, ci legațĭ într'o mică perină pe care au aședat'o rudeniile ex-împĕratului sub capulŭ sĕu înainte de-a fi închisŭ sicriulŭ.

***

† **Barbu Constantinescu**, doctorŭ în teologiă și filosofiă, fostŭ decanŭ alŭ facultății de teologiă și profesorŭ de istoriă la liceulŭ Matei-Basarabŭ, a reposatŭ în Sâmbăta trecută. Reposatulŭ a scrisŭ numĕróse cărțĭ didactice, cu deosebire pentru cursulŭ primarŭ.

***

Ambasada spaniolă din Paris a învitatŭ pe mai mulțĭ Românĭ, între carĭ și pe savantulŭ profesorŭ V. A. Urechiă, de a participa la jubileulŭ lui Christofor Columb, care se va ține în anulŭ viitorŭ la Madrid.

***

Concertulŭ filarmonicŭ pe care l'amŭ anunțatŭ și noi, că se va da astădĭ în beneficiulŭ d-lui Brandner, s'a amânatŭ pe timpŭ nedeterminatŭ.

***

Congresŭ. In luna lui Augustŭ anulŭ viitorŭ, se va ține la Moscva unŭ congresŭ de antropologiă, archeologiă preistorică și zoologiă. La acestŭ congresŭ vorŭ lua parte mai mulțĭ învĕțațĭ Românĭ.

Timbre postale. Ministrulŭ ung. de finance face cunoscutŭ, că timbrele fiscale vechĭ (cu colóre rosa, resp. cafeniă închisă) se vorŭ puté folosi numai până la finea lui Decemvre a. c. și că cu 1 Ianuarie 1892 folosirea acestorŭ timbre va fi privită ca fără valóre.

***

Mișcare diplomatică și consulară. D. Giuvara, ministru plenipotențiarŭ, a fostŭ numitŭ secretarŭ generalŭ alŭ ministeriului de esterne; d. Ghica Bragadiru, agentŭ diplomaticŭ la Sofia, ér d. Papiniu consilierŭ de legațiune și capŭ alŭ divisiei consulare din ministerulŭ de esterne, consulŭ generalŭ alŭ României la Pesta.

A doua cruciadă.

Pe cum odinióră statele mai civilisate din apusulŭ Europei arangiau așa numitele cruciade, ca sĕ scape de sub domnia barbară a Mohamedanilorŭ „pămêntulŭ sântŭ“ și pe creștinii din rĕsăritŭ, întocmai și contele Apponyi se crede chiămatŭ a năvăli în Ardélŭ c'o întrégă cétă de aderențĭ, sub pretextulŭ, că maghiarimea de-aci e primejduită de elementele „ocrotite“ de guvernulŭ lui Szapáry, care prin politica sa „antinațională“ și „șovăitóre“ a lăsatŭ Ardélulŭ cu totulŭ pe mânile Valahiilorŭ malcontențĭ și a Sașilorŭ șirețĭ.

Nobilulŭ conte maghiarŭ, decĭ, are o sublimă misiune, cum am accentuatŭ și în numĕrulŭ de ierĭ alŭ foii nóstre. Elŭ vré sĕ întrebe pe Maghiarii ardeleni, décă mai e séu nu în interesulŭ lorŭ specificŭ, de așĭ mai da și de-aci înainte voturile unui guvernŭ atâtŭ de fără de sufietŭ față cu ei; décă suntŭ, séu nu mulțumițĭ cu politica administrativă și comercială a guvernului actualŭ față cu Ardélulŭ, și décă nu se temŭ ei, că modulŭ de tractare al d-lui Szapáry et Comp. 'i va duce la sapă de lemnŭ?

Vino decĭ Mesia și ne mântuiesce!

Acesta este refrenulŭ tuturorŭ organelorŭ de publicitate maghiare, carĭ combatŭ politica actualului guvernŭ.

Chiămatŭ fiindŭ, nobilulŭ conte a și venitŭ în Ardélŭ, fiindcă numai așa i-lŭ va puté „ferici“ décă i-lŭ va cunósce. Și Apponyi nu s'a opritŭ până în Clușiu, metropola „Kulturegylet“-urilorŭ și focularulŭ tuturorŭ mișcărilorŭ, ce turbatulŭ șovinismŭ maghiarŭ a pusŭ la cale de câtiva anĭ încóce.

Dér sĕ nu vorbimŭ noi, din ce pricină adecă și-a luatŭ ostenéla nobilulŭ conte a veni în cuibulŭ maghiarismului ardelenescŭ. Póte amŭ risca sĕ ni se dică, că vorbimŭ din ură și preocupațiune, punêndŭ în cârca nobilului conte lucrurĭ pe carĭ i-le pune principalulŭ organŭ alŭ sĕu „Pesti Naplo“. Sĕ audimŭ dér, ce glăsuesce acestŭ organŭ:

„.... Apponyi se va întâlni în Clușiu cu alegĕtorii inteligențĭ, patrioticĭ și liberĭ ai Ardélului și cu corifeii acestora, carĭ vinŭ din tóte părțile sĕ-șĭ dea sfaturĭ și sĕ céră dela elŭ sfaturĭ, ce-ar fi de făcutŭ, la viitórele alegerĭ? Se va desfășura decĭ în Clușiu stindardul naționalŭ pe care stă scrisŭ: „Trăéscă Maghiarulŭ!“

„Ardélulŭ și Clușiulŭ au fostŭ guvernamentalĭ. Ei și-au trimisŭ cete întregĭ de deputațĭ în tabera ministerială.... Acolo au ședutŭ și ședŭ încă și adĭ. Acuma însĕ va judeca asupra lorŭ judecătorulŭ competentŭ, publiculŭ alegĕtorŭ. Iĭ vorŭ întreba, décă și-au făcutŭ datoria față cu patria și națiunea? Unde suntŭ resultatele? In rĕstimpŭ de 4—5 anĭ, ce fructe a produsŭ politica lorŭ liberală? In ce s'a sporitŭ libertatea; unde au rĕmasŭ reformele; în ce s'a întăritŭ națiunea; câtŭ a economisitŭ poporulŭ; cum și-au împlinitŭ promisiunile ce le-au făcutŭ întru promovarea Ardélului?

„Suntemŭ unioniștĭ, nu separatiștĭ. Maghiarĭ, nu Sașĭ, orĭ Valachi. Activiștĭ, nu pasiviștĭ. Sub interesele Ardélului nu înțelegemŭ aceea, sĕ 'i se dea Ardélului drepturĭ și privilegii deosebite, carĭ sĕ-lŭ separe de Ungaria și sĕ-lŭ deosebéscă de ea: dér, ca îngrijirea guvernului sĕ se estindă' în modŭ egalŭ asupra tuturorŭ părților patriei și sĕ viă binecuvêntarea asupra uniunei, care n'a datŭ maghiarimei din Ardélŭ numai siguranța, ci a întărit'o chiar și în téra ei. Întêmplatu-s'a óre, ce ar fi trebuitŭ sĕ se întêmple? Ér décă nu s'a întêmplatŭ și décă și adĭ după 25 de anĭ dela uniune încóce, *inimicii Maghiarilorŭ suntŭ puternici în Ardélŭ*, ér maghiarimea n'a fostŭ în stare sĕ câștige drepturile și modurile de înflorire: cine póte fi causa la acésta, décă nu guvernulŭ și deputații guvernamentalĭ, carĭ au resolvatŭ de anĭ 25 afacerile Ardélului?

„... Cine nu vede potitica șovăitóre a guvernului, nu numai atuncĭ când e vorba de susținerea Curții și de armată, ci chiar și în Ardélŭ, când protegéză pe Sașĭ și pe Românĭ în contra Maghiarilorŭ, pentru care lucru aceștia murmură.“

„Pești Naplo“ apoi vorbindŭ despre causa acestei murmurărĭ și despre isprăvile, ce-au făcutŭ deputații guvernamentalĭ ardelenĭ dice, că ei n'au făcutŭ nicĭ mai multŭ nicĭ mai puținŭ, decâtŭ ceea ce au făcutŭ mamelucii guvernului în Ungaria propriă, adecă s'au ascunsŭ dinaintea politicei curții din Viena și s'au slugărnicitŭ guvernului. Apoi întrebându-se, că ce-au adusŭ tóte aceste continuă:

„Dóră putere națională și simțĕminte înalte? Nu! Ni-au pusŭ în cârcă

---

de o mare reputațiune prin capacitatea profesorilorŭ și care a produsŭ mai mulțĭ bărbațĭ însemnațĭ ai Franciei. In casa părintéscă n'amŭ fi pututŭ fi mai bine tractațĭ decâtŭ în sînulŭ familiei Lhommé, sub privegherea activă a abatelui. Eramŭ cei întâiu din clasele nóstre. Dér după unŭ anŭ politica se amestecă și în afacerea colegianilorŭ românĭ din Lunnéville.

Consulii rușĭ, pe atuncia prea puternicĭ în Bucurescĭ și în Iașĭ, făcură d-lui Mihailŭ Sturdza respectuóse observărĭ pentru trimiterea în Francia a fiilorŭ sĕi și a altorŭ câțĭva fi de boerĭ, căcĭ afară de mine mai erau trimișĭ și doi fii ai logofĕtului Lupu Balșŭ și unŭ altulŭ Nicu Cassu. Educațiunea francesă se părea marelui nostru protectorŭ, împĕratului Nicolae I, prea revoluționară; furămŭ déră luațĭ din Lunnéville și condușĭ la Berlinŭ la sfêrșitulŭ anului 1835.

Berlinulŭ de pe atuncia își dobândise numele de Atena Germaniei; și prin patriotismulŭ, inteligența și marea mișcare națională ce domnia în tóte clasele nobile și burgheze ale capitalei Prusiei, de pe atuncia se prevedea rolulŭ celŭ mare ce 35 de anĭ în urmă Prusia avea sĕ jóce în istoria omenirei, ajungêndŭ apoi la egemonia întregei Germanie, la reînvierea imperiului lui Barbarossa.

Noi tinerii românĭ furămŭ aședațĭ într'o familiă privată și anume: în casa păstorului Souchon, parochulŭ bisericei coloniei francese, refugiată în Berlinŭ după revocațiunea edictului de Nantes, mulțămită protecțiunei luminate a marelui Electorŭ de Brandenburg, Frederic Wilhelm (1640—1688) bunulŭ lui Fridericŭ celŭ Mare. Acéstă coloniă a păstratŭ până astădĭ libertățile ce i-s'au datŭ de acestŭ mare principe; ea are biserica sa, spitalulŭ sĕu, gimnasiulŭ sĕu, biblioteca sa; în tóte aceste limba francesă este predominantă și astădĭ. Membrii sĕi actualĭ suntŭ toțĭ devenițĭ bunĭ germanĭ și mulțĭ din ei, păstrândŭ numele lorŭ de familiă francesă, representŭ ómenĭ însemnațĭ, carĭ și-au făcutŭ în istoria Germaniei unŭ nume cunoscutŭ în sciințe, în arte, în armată, în diplomatiă; dér niciodată n'au uitatŭ originea lorŭ. Ei odată pe anŭ se adună într'unŭ banchetŭ frățescŭ, în care reînnoescŭ aducerile lorŭ aminte de Francia, de prigonirile făcute religiunei lorŭ de regele Ludovic XIV și de bĕtrâna de Maintenon, prigonirĭ, carĭ au silitŭ pe părinții lorŭ de a-șĭ părăsi patria. Totŭ atuncĭ, și cu pahare pline, ei cu inimele ardente, realță nesfêrșite toaste în memoria Marelui Electorŭ, care le-a datŭ unŭ generosŭ refugiu, libertatea cultului lorŭ și o nouă patriă. Tînĕrŭ de optsprędece anĭ, am luatŭ parte la aceste agape și inima mea s'a înfierbêntatŭ în fața acestorŭ bărbațĭ de bine, carĭ trimiteau o neștérsă aducere aminte vechei lorŭ patrie, dér totŭ deodată aveau cunoscința de ce datoriau patriei nouĕ.

După unŭ anŭ, am fostŭ strămutațĭ în casa și sub privegherea unui altŭ omŭ distinsŭ, păstorulŭ Ionas, discipolulŭ favoritŭ alŭ marelui teologŭ Schleiermacher și editorulŭ operelorŭ acestui spiritŭ înaltŭ alŭ bisericei protestante. Păstorulŭ Ionas era unŭ bărbatŭ distinsŭ; elŭ avea deja unŭ nume bine vĕdutŭ și era încuscritŭ cu familia lui Huffeland, autorulŭ „Macrobioticei séu Arta de a trăi multŭ“, și cu familia comitelui Schwerin, urmașŭ alŭ marelui feldmareșalŭ alŭ lui Fridericŭ celŭ Mare. In casa sa se aduna societatea cea mai alésă și din nobleță și din burghesime, care de pe atuncia luase unŭ locŭ însemnatŭ în Germania, puindu-se în fruntea ideilorŭ naționale și a reformelorŭ sociale, carĭ se rĕspândise în tótă Germania. Stégulŭ lorŭ era înainte de tóte unirea patriei germane.

Consilierulŭ de statŭ Alesandru Sturdza, coleg alŭ lui Capodistria, cu carele lucrase multŭ la Petersburg pentru emancipare a Eladei, rudă a lui Mihailŭ Sturdza, și după a căruia recomandațiune noi furămŭ încredințațĭ păstorului Ionas, — în timpulŭ petrecerei sale în Berlinŭ, și acésta era mai neîntreruptă, era unulŭ din visitatorii cei mai deșĭ ai casei păstorului. Elŭ priveghiă de aprópe studiile nóstre, ba devenia chiar profesorulŭ nostru de religiune. Sub dictarea lui am scrisŭ în limba francesă „Études historiques, chrétiennes et morales“, pe care le-am tipăritŭ apoi în Iașĭ și s'au tradusŭ și în limbele română, grécă și rusă.

Acestei societățĭ datorescŭ desvoltarea micei mele inteligențe și amorulŭ pentru totŭ ce este frumosŭ și mare în viéța omului.

irredenta română şi întărirea separatismului germanŭ alŭ Saşilorŭ prin aceea, că i-au restituitŭ în puterea şi privilegiile lorŭ. Aceste tóte însĕ se întêmplă în detrimentulŭ maghiarimei".

„Pesti Naplo" apoi face în sfêrşitŭ unŭ apelŭ la Ungurii ardelenĭ, sĕ nu se mai lase a fi hypnotisaţĭ de guvernŭ, ci sĕ-şĭ schimbe politica prin ruperea de cătră d-lŭ Szapàry.

*

Foile, ce ni-au sositŭ aḑĭ din Cluşiu ne spunŭ, că primirea ce 'i s'a făcutŭ lui Apponyi a fostŭ imposantă. La gară l'a întêmpinatŭ mulţime de publicŭ cu furtunóse „éljen"-urĭ.

„Marea adunare" a apponyiştilorŭ s'a ţinutŭ Duminecă la 11 óre a. m. A luatŭ parte mulţime de publicŭ şi mai alesŭ tinerimea universitară maghiără s'a presentatŭ în mare numĕrŭ. Din provinciă erau representanţii cercurilorŭ electorale din Têrnava-mică, din Huniădóra, Solnoc-Dobêca şi Trei-scaune.

Apponyi răspunse la saluturile şi manifestaţiile de aderinţă ce i-s'au adusŭ, ḑicêndŭ, că nu se îndoiesce că scopulŭ pentru care s'au adunatŭ i-lŭ vorŭ şi ajunge. Combătândŭ energicŭ guvernulŭ ḑise, că acesta şi-a părăsitŭ programulŭ. Noi, ḑise Apponyi, nu ne alăturămŭ la altă partidă, decâtŭ la cea „naţională", findcă partida „naţională", în virtutea direcţiei sale „moderate" stă cu multŭ mai aprópe de a ajunge la majoritate, ca orĭ care altă partidă. Spre scopulŭ acesta trebue sĕ ne unimŭ cu tóte partidele, carĭ au o direcţiă naţională şi cu carĭ vremŭ sĕ trăimŭ în prietinie şi frăţietate.

Lui Apponyi 'i rĕspunse Dr. Concha.

Vorbirea lui Apponyi ţinută în conferinţa clubului o vomŭ schiţa-o mâne.

Vitele române la Viena.

Cetimŭ în „Curierulŭ Financiarŭ": Camera din Viena a numitŭ o comisiune de mai mulţĭ deputaţĭ, care a făcutŭ o anchetă asupra cestiunei aprovisionării cu carne în Viena şi asupra causelorŭ scumpirei cărnei în Austria.

Comisiunea a pusŭ experţilorŭ 21 de întrebărĭ. In piaţa Vienei vinŭ mai puţine vite în lunile Iunie, Iulie şi Augustŭ şi pe atuncĭ se scumpeşce carnea în toţĭ anii, pentru că fabricanţii de rachiu din Galiţia şi Ungaria, carĭ potŭ fabrica numai 8 lunĭ, îşĭ au golite grajdurile de îngrăşare în acele lunĭ de véră.

La întrebarea asupra deschiderei graniţei spre România experţii au rĕspunsŭ: Prin importulŭ de vite din România s'ar esercita o presiune asupra preţurilorŭ şi atuncĭ ar scădea şi preţulŭ cărnei în detaliu. Până la 1882 s'au adusŭ din România în piaţa Vienei pe anŭ 9000—12000 vite. Mai alesŭ când din interiorulŭ Austriei s'ar aduce mai puţine vite în piaţa Vienei, s'ar spori multŭ numĕrulŭ celorŭ importate din România — ca la 1000 capete pe sĕptĕmână

Infiinţarea de abatorii la graniţa română ar avé de asemenea de urmare o scădere a preţurilorŭ cărnei. După esperinţele dinaintea închiderei graniţei, Austria consideră boii românĭ de o calitate fórte bună.

Experţii suntŭ contra vênḑĕrii vitelorŭ de tăiatŭ cântărite vii. Causa urcării preţurilorŭ la vite este în slăbirea ofertei în piaţă în urma exportului de vite în Germania.

Dare de sĕmă

despre banii incurşĭ la despărţĕmêntulŭ III în Făgăraşŭ alŭ Asociaţiunei transilvane pe anulŭ 1891.

La adunarea generală a despărţĕmêntului ţinută în 1 Noemvre n. c. în Voila au incursŭ dela d-nii: Basiliu Raţiu, vicarŭ în Făgăraşŭ tacsa pe 1891 5 fl., Georgiu Dobrinŭ, învĕţ. diriginte în Voila 5 fl., Maximilianŭ Receanu, par. în V. Recea tacsa pro 1890 şi 1891, 10 fl., Dănilă Şerbanŭ, notarŭ cerc. în Voila, tacsa pro 1891 membru nou şi 1 fl. p. diplome 6 fl., Petre Leluţŭ, proprietarŭ mare în Besembacŭ, tacsa pro 1891 5 fl., George Borzea, notarŭ cerc. în Vistea inferióră, tacsa pro 1890 şi 1891 şi 1 fl. ajutătorŭ 11 fl.; apoi ca membri ajutătorĭ: Sofronŭ Pruna, învĕţ. dirig. în V. Recea 1 fl., Ioanŭ Popŭ, învĕţ. în V. Recea 1 fl., Valeriu Oprişŭ, not. în Ucea inf. 1 fl., Basiliu Stanciu, Căpitanŭ în pens. şi membru pe viaţă 1 fl., Ioanŭ Petrişorŭ, învĕţ. în V Recea 1 fl., Nicalea Albani, învĕţ. 1 fl., Nicolae Borzea, preotŭ în Vistea inf. 1 fl., Dionisie Stanciu, epitropŭ 1 fl., Basiliu Raţiu, înv. în Făgăraşŭ 1 fl., Ana Borzea, preotésă în Vistea inf. 1 fl, Aurelia Bariţiu înv. în Vistea inf. 1 fl., Basiliu Muşiatŭ, preotŭ în Sâmbăta inf. 1 fl., Dumitru Bulicrea, înv. în Voila 1 fl., Maria Leluţŭ, proprietară în Besembacŭ 1 fl., Rafira Şerbanŭ, preotésă în Voila 1 florinŭ. Nicolae Şerbanŭ, preotŭ în Voila tacsa pro 1891 şi 1 fl. pentru diplomă = 6 fl., Ioanŭ Berescu, învĕţ. în Făgăraşŭ 1 fl., Ioanŭ Şerbanŭ n. c. 17, economŭ în Voila 30 cr., Ioanŭ Marinescu, vice not. în Ucea inf. 1 fl., Aurelŭ Oprişŭ, prop. în Ucea inf. 1 fl., Iosifŭ Borzea, prop. în Voila 1 fl., Ioanŭ Comşa, prop. în Voivodenĭ 1 fl., Gavrilu Popŭ învĕţ. 1 fl., George Ramba, economŭ în Voivodenĭ 50 cr., George Bârsanŭ, economŭ în Voivodenĭ 50 cr. Apoi economii din Voila: Visalonŭ Gaborŭ, 1 fl.. Ioanŭ Nicoliciu 50 cr., D. Şerbanŭ (Nr. 109) 10 cr., G. Gaborŭ (42), 10, Ioanŭ Şerbanŭ, (167) 20, N. Popŭ, 10, G. Popa 10, S. Fórcaşŭ 10, G. Bucliţia 10, Nicolae Moldovanŭ 20, şi Bolibóca 10. cr.— Bucurŭ Galbincea, învĕţ. în Voivodenii marĭ 1 fl., Ioanŭ Boca jun., economŭ în Voila 20 cr., Iosifŭ Oprişŭ, preotŭ în Dridiff 1 fl., Moise Popa Stelea, propr. în Voivodenii micĭ 50 cr., Dumitru Bărbatŭ, par. în Şercăiţa 1 fl., George Vaşu proprietarŭ mare în Voila taxa pro 1891 membru nou şi 1 fl. pentru diplomă 6 florinĭ.

Suma incursă la adunarea generală în Voila 82 fl. 60 cr.

Prin Casarulŭ despărţămêntului Nicolae Cosgaria, căpitanŭ în pensiune au incursŭ taxe de membri ajutătorĭ şi ordinarĭ pentru an. 1891 dela următorii d-nĭ: George Aiserŭ, propr. şi com. în Făgăraşŭ 5 fl., Alesandru Belle primŭpretore în Şercaia 5 fl., Vasile Cernea, sub-jude cerc. în Cinculŭ mare 5 fl., Dumitru Chişierianŭ, par. în Făgăraşŭ, 5 fl., Ioanŭ Florea, ases. la Sedria orf. în Făgăraşŭ, 5 fl., Nicolae Motocŭ, adv. în Făgăraşŭ 5 fl., Gregoriu Negrea, perceptorŭ comit. în Făgăraşŭ, 1 fl., Alesandru Pocolŭ, concipientŭ advocaţialŭ în Făgăraşŭ 5 fl., Danielŭ Gaborŭ, înv. 1 fl., Ioanŭ Ţeţu, comerc. în Bucurescĭ 5 fl., Biserica gr. cat. din Ilenĭ 5 fl., Valeriu P. Comşa, par. în Copăcelŭ 5 fl., Dănilă Cergitŭ, func. la banca „Furnica" 1 fl., George Pralea, par. în Breaza 5 fl., Dr. Stefanŭ Popŭ, proto-medicŭ comit. în Făgăraşŭ 5 fl., Dr. Andreiu Micu, adv. în Făgăraşŭ 5 fl., Ioanŭ Turcu, proto-notarŭ comitatansŭ 5 fl.

Venitulŭ curatŭ dela petrecerea cu producţiune de cântărĭ şi declamărĭ a corpului didacticŭ şi a elevilorŭ dela şcóla grăniţerésca din Voila, apoi producţiunea teatrală şi jocŭ a Societăţii de diletanţĭ „Progresulŭ" dată în 1 Noemvre 1891 s. n. la adunea generală a despăţĕmêntului, în favorulŭ acestuia 11 fl 10 cr. Suma totală 166 fl. 10 cr.

Făgăraşŭ, 5 Decemvre 1891.

Basiliu Raţiu, preş. **Nicolae Cosgaria**, cassarŭ.

DIVERSE.

Sborulŭ păinjinilorŭ In două şedinţĭ de-a rêndulŭ, Academia de sciinţĭ din Parisŭ s'a ocupatŭ cu cestiunea acésta atâtŭ de multŭ desbătută în vremea din urmă, cestiune dela a cărei lămurile unŭ naturalistŭ, d-lŭ de Saulnis, speră a scóte unŭ principiu folositorŭ la construirea unei maşine de sburatŭ. E hotărîtŭ acum, că painjinii sbóră séu mai bine ḑisŭ călĕtorescŭ prin aerŭ pe distanţe fórte marĭ. In spriginulŭ acestui faptŭ s'au adusŭ observaţii făcute de curêndŭ precum şi acelea ale naturaliştilor de mai de multŭ. Lincecum din Texas a susţinutŭ totdéuna, că păianjinulŭ póte sĕ se urce pe aţa sa în aerŭ şi cu ajutorulŭ unei adierĭ câtŭ de slabe până la înălţimea de 400 şi chiar 600 de metri. Cu unŭ vêntŭ mai tare elŭ póte sĕ străbată într'unŭ timpŭ relativŭ scurtŭ 275 de chilometri prin aerŭ. Darwin călĕtorindŭ pe fluviulŭ La Plata, a găsitŭ la gura lui, la o depărtare de 96 de chilometri de uscatŭ, painjinĭ, care veniau de susŭ pe aţele lorŭ ale cărorŭ capete erau de sigurŭ prinse la malŭ. D-lŭ E. Iarry dela Florenţa scrie, că a vĕḑutŭ păianjinĭ formândŭ din aţa lorŭ unŭ felŭ de coşurĭ aşa uşóre, încâtŭ ele sĕ ridicau diminéţa de aborulŭ de rouă. Painjinulŭ stătea spênḑuratŭ de coşŭ cu unŭ picior şi se urcà astfelŭ în susŭ ca şi unŭ balonŭ. Naturalistulŭ Coock a înregistratŭ faptulŭ, că unŭ vaporŭ care se aflà la 300 de chilometri de uscatŭ a fostŭ deodată năvălitŭ de painjinĭ veniţĭ pe vênt; catartele şi frânghiile au fostŭ într'unŭ minutŭ acoperîte de painjinĭ, carĭ cu încetulŭ au dispărutŭ. S'a vorbitŭ apoi de ploile de aţe de păinjinĭ, carĭ suntŭ cu adevĕratŭ surprinḑĕtóre.

Kosta Magazinovic. Unŭ omŭ însemnatŭ a muritŭ ḑilele acestea în Kragujevaţulŭ din Sêrbia. Elŭ se chiămа Kosta Magazinovic şi s'a născutŭ în Ruma din Croaţia la anulŭ 1819. In copilăria sa era învĕţăcelŭ de prăvăliă, ér mai târḑiu soldatŭ în armata sêrbéscă. Mihaiu Obrenovicĭ însĕ a descoperitŭ în elŭ calităţĭ frumóse şi astfelŭ l'a trimisŭ la învĕţătură în Petersburg, apoi la Parisŭ şi la Lipsca. După sufocarea revoluţiunei unguresci, dênsulŭ — ca representantŭ alŭ guvenului sêrbecŭ — a primitŭ pe refugiaţii maghiarĭ la Pekija din faţa Orşovei. Elŭ a visitatŭ şi pasaportele lui Kossuth şi a celorlalţĭ emigraţĭ, şi le-a datŭ inviaţiunĭ pe unde se o tuléscă mai departe. Principele Mihailŭ îlŭ numì mai târḑiu de consulŭ alŭ Sêrbiei la Bucurescĭ. Dênsulŭ şi-a datŭ multă nisuinţă împreună cu Garaşanin şi cu mulţĭ alţii, sĕ împreune Bulgaria cu Sêrbia, după calapodulŭ unirei dintre Svedia şi Norvegia. Când a ajunsŭ la guvernŭ Risticĭ, Magazinovic s'a retrasŭ, şi pensionatŭ a trăitŭ în linişte până la mórtea sa, care a urmatŭ ḑilele acestea în Kragujevaţŭ.

Flota ruséscă de rĕsboiu, după raportulŭ oficiosŭ, are următorulŭ efectivŭ: Ea numĕră 36 corăbii de resboiu de clasa întâiu, dintre carĭ 28 suntŭ staţionate în marea ostică şi 8 în marea négră, 48 corăbii de rĕsboiu, clasa doua, dintre carĭ 38 în marea ostică, 10 în marea négră, 88 corăbii de clasa a treia, dintre carĭ 44 în marea ostică, 27 în marea négră, 7 în marea caspică şi 5 în portulŭ dela Wladiwostok; în fine încă 20 de corăbii clasa a patra, dintre carĭ 17 în marea ostică, ér 3 în marea négră.— Flota acésta stă directŭ sub comanda Ţarului; acesta e representatŭ prin cei doi vice.şef-admiralĭ, marii ducĭ Constantin Nicolaevicĭ şi Alexis Alexandrovicĭ. După acestia urméză 11 admiralĭ, 84 vice-admiralĭ, 29 contra admiralĭ, 285 oficerĭ superiorĭ şi 937 oficerĭ subalternĭ. Suma totală a trupelorŭ din flotă este de 30,500 soldaţĭ.

Mórtea unui ţĕranŭ celebru. Unŭ ţĕranŭ din comitatulŭ Derset (Anglia) anume Hammet, care a avutŭ ḑilele sale de celebritate, a muritŭ la Dorchester. Elŭ a fostŭ, suntŭ acum 60 de anĭ, şefulŭ lucrătorilorŭ, carĭ au protestatŭ violentŭ contra întroducerei maşinilorŭ agricole. In capulŭ bandelorŭ de ţĕranĭ organisate elŭ a străbătut fermele şi a distrusŭ tóte maşinile găsite în comitatŭ. A trebuitŭ energica întrevenire a autorităţii şi trimiterea mai multorŭ detaşamente de trupe pentru a se pune sfîrşit turburărilorŭ. Principalii turburătorĭ au fostŭ arestaţĭ. Hammett şi doi din locotenenţii sĕi au fostŭ daţĭ în judecată şi condamnaţĭ la deportaţiă pe viéţă. Dér se deteră petiţiunĭ guvernului în favórea lorŭ şi fură liberaţĭ după câţĭva anĭ, la cererea lordului Ioanŭ Russel. Bietulŭ Hammett avea 80 de anĭ şi elŭ primia de multŭ timpŭ ospitalitatea dela Workhouse din Dorchester.

Cursulŭ la bursa din Viena

din 14 Decemvre a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	105.25
Renta de hârtiă 5%	101 25
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	116.70
dto argintŭ	98.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	111.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisunei]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	—.—
Bonurĭ rurale ungare	90 80
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ unguréscŭ	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ unguréscŭ	137.25
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	129.50
Renta de hârtiă austriacă	92.45
Renta de argintŭ austriacă	92.10
Renta de aurŭ austriacă	108.75
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.59
Napoleon-d'orĭ	9.36
Mărcĭ 100 împ. germane	57,97
Londra 10 Livres sterlinge	117.90

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 15 Decemvre st. n. 1891.

	Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	9.28	9.33
Argintŭ românescŭ	9.22	9.27
Napoleon-d'orĭ	9.30	9.34
Lire turcescĭ	10.58	10.63
Imperialĭ	9.56	9.61
Galbinĭ	5.45	5.50
Scris. fonc. „Albina" 6%	101.—	—.—
„ „ „ 5%	99.50	—.—
Ruble rusescĭ	112.½	113.½
Mărcĭ germane	57.40	57.90

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

Intratŭ apoi studentŭ la universitate, am avutŭ de marĭ dascălĭ pe Gans, profesorŭ de dreptulŭ naturalŭ, care era de o elocvenţă atâtŭ de mare, de unŭ liberalismŭ în idei atâtŭ de largŭ, încâtŭ din tóte părţile Germaniei şi chiar din alte ţerĭ, alergau cu miile studenţiĭ, ca sĕ-i asculte vorbirea şi elocvenţa sa dulce ca o melodiă; astfelŭ încâtŭ a trebuitŭ a se abate păreţii la două sălĭ pentru a lărgi sala unde elŭ predica sciinţa tinerei generaţiunĭ germane.

Amŭ avutŭ de dascălŭ pe Leopold de Ranke (1795 — 1885), marele istoricŭ, căruia, cu ocasiunea jubileului sĕu de 60 de anĭ de profesoratŭ, ajunsŭ la adâncĭ bĕtrâneţe, amŭ avutŭ şi onórea a-i adresa acum câţĭva anĭ, 20 Februarie 1877, felicitările mele, felicitările întêiului sĕu studentŭ românŭ dela universitatea din Berlin.

Am avut fericirea dea a vé de dascălŭ pe marele Savigny, celebrulŭ profesorŭ de dreptulŭ românŭ, celebrulŭ ministru de justiţiă şi unulŭ din fiiĭ cei mai distinşĭ ai coloniei francese din Berlin.

In salónele d-lui de Savigny amŭ fostŭ presentatŭ şi lui Alesandru Humboldt (1769—1859), carele îmĭ arătà în generalŭ unŭ deosebitŭ interesŭ pentru ţĕrile române, atâtŭ de necunoscute pe atuncĭ, încâtŭ nicĭ numele de românĭ nu se scia. De aceea în adevĕrŭ nu trebue sĕ ne mirămŭ, când însuşĭ în Moldova şi în Muntenia numele de Românŭ nu era întrebuinţatŭ, înlocuitŭ fiindŭ prin numele provincialŭ de Moldoveanŭ şi Munteanŭ. Bĕtrânulŭ Asachi tótă viéţa lui n'a pututŭ gĕsi potrivita terminaţiune francesă la cuvêntulŭ Românŭ vorbindŭ şi scriindŭ les Roumounis. Sĕ-mĭ fiă permisŭ a-mĭ face unŭ meritŭ, afirmând că eu celŭ întâiu amŭ întrebuinţatŭ în limba francesă cuvintele de Roumain şi de Roumanie. La Berlin, pe timpulŭ petrecerei mele, şi chiar în salónele culte mai totŭ aşa de puţinŭ cunoscutŭ era şi numele de Moldauer séu Wallache. Mie mi se ḑicea, der Schwarze Griche, pentrŭ-că aveamŭ pĕrulŭ negru, şi pe atuncĭ Berlinulŭ era încă unŭ oraşŭ cu totulŭ şi esclusivŭ alŭ Germaniei de Nordŭ, unde predominau mai cu deosebire figurile blonde.

(Va urma).

PUBLICAȚIUNE.

Direcțiunea generală a Căilorŭ Ferate Române face cunoscutŭ prin acésta, că are

31 posturi de Ingineri vacante

la Serviciulŭ de Intreținere din Bucurescĭ, Craiova, Piteşcĭ Buzĕu, Galațĭ şi Iaşĭ.

Doritorii de a ocupa asemenea posturĭ suntŭ rugațĭ a presenta cererile D-lorŭ în scrisŭ *la adresa Direcțiunei generale a Căilorŭ Ferate Române, Serviciulŭ P. la Bucurescĭ* celŭ multŭ până la **15 Ianuarie 1892 st. nou** cu arătarea adresei D-lorŭ exactă şi anexândŭ documentele următóre:

1) Diploma séu Certificatŭ de terminarea studielorŭ a unei şcóle speciale de Inginerĭ.

2) Certificatŭ de serviciu.

3) Actŭ de nascere.

4) Actŭ de căsătoriă (décă e căsătoritŭ) şi de nascere alŭ soției, precum şi eventualŭ ale copiilorŭ.

5) Actele pentru serviciulŭ militarŭ.

Pentru informațiunĭ mai detaliate doritorii se vorŭ adresa în scrisŭ séu verbalŭ la **Şefulŭ Serviciului de Intreținere C. F. R., Bucurescĭ, Calea Victoriei Nr. 124.**

724—7.

Univ. Med.

Dr. Carol Flechtenmacher

dela 1 Decemvre st. n. 1891 s'a mutatŭ cu locuința în

Cetate, piața mare, colțulŭ dela Têrgulŭ Pómelorŭ Nr. 18, etagiulŭ I.

(Désupra prăvăliei lui Demeter Eremias, Nepoții)

Intrarea din strada Hirscher Nr. 2.

Ordinéză, afară de Duminecĭ şi sĕrbătorĭ, în tóte ḑilele dela 11½ până la 12½ din ḑi.

698,11—11.

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
Pe şése lunĭ . . . . 6 fl. —
Pe unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

Pe trei lunĭ . . . . 10 fr.
Pe şése lunĭ . . . . 20 fr.
Pe unŭ anŭ . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ . . . . 2 fl. —
Pe şése lunĭ . . . . 1 fl. — cr.
Pe trei lunĭ 50

Pentru România şi străinătate:

Pe anŭ . . . . 8 francĭ.
Pe şése lunĭ . . . . 4 francĭ.
Pe trei lunĭ . . . . 2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate poştale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arăta şi poşta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

La librăria Ig. HERTZ, Bucurescĭ,

au apărutŭ următórele cărți:

Memoriile lui Casanova. Prețul unei fascicule e de 25 banĭ.
Copilulŭ Nebunei „ „ „ „ 25 „
Lupta pe viață şi pe mórte „ „ „ „ 25 „
Napoleon cuceritorul lumei „ „ „ „ 25 „
Intâia tragere pentru acestŭ romanŭ istoricŭ va avé locŭ la 15 Decemvre st. v.

Sonata Kreutzer de *Leo Tolstoi.* Prețulŭ unui esemplarŭ broşatŭ este 3 Lei 25 banĭ. Prețulŭ unui esemplarŭ elegantŭ legatŭ 7 Lei.

Lumea ilustrată: o revistă neîntrecută până în ḑiua de astăḑĭ, atâtŭ în privința ilustrațiunilorŭ câtŭ şi a bogatului textŭ.

Lumea ilustrată conține: romane, novele, modă, musică şi felurimĭ. Ea apare de două orĭ pe lună; prețulŭ unui esemplarŭ e de 1 Leu 15 banĭ, ér abonamentulŭ pe anŭ e de 23 Lei 60 banĭ.

Fiăcare îşĭ póte procura atâtŭ acéstă revistă, câtŭ şi susŭ menționatele romane, dela orĭ-ce librăriă.

Depoulŭ generalŭ pentru strĕinătate se află la d-nulŭ **I. Rubinstein, librarŭ, Budapesta.**

730,3—2.

Arêndare prin licitațiune.

Muntele „Sântilie“ din județulŭ Prahova, România, proprietatea Bisericei Sf. Nicolae din Braşovŭ-Scheiu, se dă **în arêndă pe 3 anĭ** începêndŭ cu 1-a Ianuarie 1892.

Cei ce dorescŭ a lua în arêndă acestŭ munte de păşune, are a adresa oferte în scrisŭ, celŭ multŭ până la 31 a. c. v., subsemnatului Comitetŭ, de unde îşĭ potŭ lua şi informațiunile de lipsă.

Comitetulŭ parochialŭ alŭ Bisericei Sf. Nicolae din Braşovŭ, Scheiu.

Braşovŭ, 20 Noemvre v. 1891.

729,5—2.

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Pesta

Trenulŭ mixtŭ: 4 óre 20 minute diminéța.
Trenulŭ acceleratŭ (peste Cluşiu): 2 óre 48 minute după améḑĭ.
Trenulŭ de persóne: 7 óre 23 minute séra.
Trenulŭ acceleratŭ (peste Aradŭ): 10 óre 24 minute séra.

2. Dela Braşovŭ la Bucurescĭ:

Trenulŭ acceleratŭ: 5 óre 15 minute diminéța.
Trenulŭ mixtŭ: 11 óre inainte de améḑĭ.
Trenulŭ acceleratŭ: 2 óre 19 minute după améḑĭ.

3. Dela Braşovŭ la Zĕrnescĭ:

Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 35 minute diminéța.
Trenulŭ mixtŭ: 4 óre 55 minute după améḑĭ.

Dela Braşovŭ la Ch.-Vaşarheiu.

Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 30 minute înainte de améḑĭ.
Trenulŭ mixtŭ: 3 óre 10 minute după améḑĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ acceleratŭ (peste Aradŭ): 5 óre 8 minute diminéța.
Trenulŭ de persóne: 8 óre diminéța.
Trenulŭ acceleratŭ (peste Cluşiu): 2 óre 9 minute după améḑĭ.
Trenulŭ mixtŭ: 10 óre 5 minute séra.

2. Dela Bucurecĭ la Braşovŭ:

Trenulŭ acceleratŭ: 2 óre 18 minute după améḑĭ.
Trenulŭ mixtŭ: 6 óre 58 minute séra.
Trenulŭ acceleratŭ: 10 óre 17 minute séra.

3. Dela Zĕrnescĭ. la Braşovŭ

Trenulŭ mixtŭ: 6 óre 29 minute diminéța.
Trenulŭ mixtŭ: 1 óre 44 minute séra.

Dela 4 Ch.-Vaşarheiu la Braşovŭ.

Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 8 minute înainte de améḑĭ.
Trenulŭ mixtŭ: 6 óre 53 minute după améḑĭ.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.